

एकात्मिक बाल विकास सेवा योजनेअंतर्गत पुरक पोषण
आहाराच्या आणि घरपोच आहाराच्या दरात रु १/- ने वाढ
करणे बाबत ..

महाराष्ट्र शासन
महिला व बाल विकास विभाग,
शासन निर्णय, क्रमांक : एबावि २०१० / प्र.क्र. ११३ / का-५,
मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२,
दिनांक :- २६ सप्टेंबर, २०११

- वाचा:-** १) महिला व बाल विकास विभाग, शासन निर्णय, क्र. एबावि-२००५/प्र.क्र. २३३/का-५, दि. २८.१०.२००५
२) महिला व बाल विकास विभाग, शासन निर्णय, क्र. एबावि-२००४/प्र.क्र. ०२/का-५, दि. १८.०८.२००६
३) महिला व बाल विकास विभाग, शासन निर्णय, क्र. एबावि-२००४/प्र.क्र. ०२/का-५, दि. २९.६.२००७
४) भारत सरकार, केंद्रिय महिला व बाल विकास मंत्रालय, नवी दिल्ली यांचे पत्र-
(I) क्रमांक. ४-२/२००८-सीडी-II, दिनांक ७.११.२००८.
(II) क्रमांक. ४-२/२००८-सीडी-II, दिनांक ११.११.२००८.
(III) क्रमांक ५-९/२००५/ND/Tech (Vol.II), दिनांक २४.२.२००९
५) शासन निर्णय, महिला व बाल विकास विभाग, क्र. एबावि-२००८/प्र.क्र. ५९/का-५, दि. २४ ऑगस्ट, २००९

प्रस्तावना :- केंद्र शासनाने दिनांक २४.२.२००९ च्या पत्रान्वये पोषण पध्दतीमध्ये व्यापक बदल करण्याच्या सूचना दिल्या असून त्यानुसार शासन निर्णय क्र. एबावि-२००८/प्र.क्र. ५९/का-५, दिनांक २४.८.२००९ अन्वये एकात्मिक बाल विकास सेवा योजने अंतर्गत ग्रामीण / आदिवासी आणि नागरी प्रकल्पातील सर्व अंगणवाडी केंद्रातील सर्वसाधारण क्षेत्रातील (जनरल) लाभार्थ्यांकरिता तसेच आदिवासी भागातील ५ जिल्ह्यातील १५ नवसंजीवन अतिसंवेदनशील प्रकल्पातील लाभार्थ्यांच्या आहाराच्या प्रमाणात व दरामध्ये सुधारणा करण्यात आली आहे. परंतु किंमत व उष्मांक वाढीच्या प्रमाणात दर वाढ केलेली नसल्यामुळे आणि मागील दोन वर्षांच्या कालावधीतील धान्यादी मालाच्या दरामध्ये मोठ्या प्रमाणात वाढ झालेली असल्यामुळे स्थानिक बचत गट, महिला मंडळ आणि घरपोच आहार पुरवठा करणा-या पुरवठादारांना अंगणवाड्यांसाठी पुरक पोषण आहाराचा पुरवठा करणे परवडत नसल्याने सदर दरामध्ये वाढ करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती. त्या अनुषंगाने शासनाने खालील प्रमाणे निर्णय घेतला आहे.

शासन निर्णय :- एकात्मिक बाल विकास सेवा योजनेअंतर्गत ग्रामीण, आदिवासी (नवसंजीवन प्रकल्पांसह) आणि नागरी प्रकल्पातील सर्व अंगणवाडी केंद्रातील लाभार्थ्यांकरिता शासन निर्णय दिनांक २४.८.२००९ अन्वये निश्चित केलेल्या पुरक पोषण आहाराच्या आणि घरपोच आहाराच्या (THR) दरात दिनांक १.१०.२०११ पासून रु १/- ने वाढ करण्यास या शासन निर्णयान्वये मंजूरी देण्यात येत आहे .

सुधारित दर खालील प्रमाणे राहतील.

अ. क	लाभार्थी प्रकार	शासन निर्णय दि.२४.८.२००९ नुसार दर		सुधारित दर		पुरक पोषण आहाराचा प्रकार
		प्रति दिन प्रति लाभार्थी आहार खर्चाची दर मर्यादा	प्रति दिन प्रति लाभार्थी आहाराचा दर	प्रति दिन प्रति लाभार्थी आहार खर्चाची दर मर्यादा	प्रति दिन प्रति लाभार्थी आहाराचा दर	
१	२	३	४	५	६	७
१	६ महिने ते ३ वर्षा पर्यंतची सर्वसाधारण बालके	रु ४.२५	रु ३.९२	रु ५.२५	रु ४.९२	आहार घरी नेवून खाण्यासाठी देणे (THR)
२	३ वर्ष ते ६ वर्षापर्यंतची सर्वसाधारण बालके	रु ४.२५	रु ३.९२	रु ५.२५	रु ४.९२	सकाळचा नाश्ता अंगणवाडीत आहार खाऊ घालणे
३	६ महिने ते ३ वर्षापर्यंतची तीव्र कमी वजनाची बालके	रु ६.००	रु ५.९२	रु ७.००	रु ६.९२	आहार घरी नेवून खाण्यासाठी देणे (THR)
४	३ वर्ष ते ६ वर्षापर्यंतची तीव्र कमी वजनाची बालके	रु ६.००	रु ५.९२	रु ७.००	रु ६.९२	सकाळचा नाश्ता अंगणवाडीत आहार खाऊ घालणे
५	गरोदर स्त्रिया व स्तनदा माता	रु ५.००	रु ४.९२	रु ६.००	रु ५.९२	आहार घरी नेवून खाण्यासाठी देणे (THR)

२. तसेच एकात्मिक बाल विकास सेवा योजनेअंतर्गत आदिवासी भागातील ५ जिल्ह्यातील तलासरी, जव्हार, जव्हार-२, मोखाडा, मुरबाड, मुरबाड-२, शहापूर, शहापूर (ढोलखांब), वाडा, वाडा-२, डहाणू, डहाणू (कासा), (ठाणे जिल्हा), हरसूल, नाशिक (नाशिक जिल्हा), अक्कलकुवा, अक्कलकुवा (मोलागी), अक्कलकुवा-२, तळोदा, धडगाव, धडगाव-२, धडगाव (खुंटामोही) (नंदुरबार जिल्हा), एटापल्ली (गडचिरोली जिल्हा), धारणी चिखलदरा (मेळघाट क्षेत्र) (अमरावती जिल्हा) या २४ नवसंजीवन अंतिसंवेदनशिल प्रकल्पातील सर्व अंगणवाडी केंद्रातील लाभार्थ्यांकरिता दिनांक २४.८.२००९ च्या शासन निर्णयान्वये निश्चित केलेल्या पुरक पोषण आहाराच्या दरात दिनांक १.१०.२०११ पासून रु १/- ने वाढ करण्यास शासनाची मंजूरी देण्यात येत आहे.

सुधारित दर खालील प्रमाणे राहतील.

नवसंजीवन क्षेत्र						
अ. क्र.	लाभार्थी प्रकार	शासन निर्णय दि. २४.८.२००९ नुसार दर		सुधारित दर		पुरक पोषण आहाराचा प्रकार
		प्रति दिन प्रति लाभार्थी आहार खर्चाची दर मर्यादा	प्रति दिन प्रति लाभार्थी आहाराचा दर	प्रति दिन प्रति लाभार्थी आहार खर्चाची दर मर्यादा	प्रति दिन प्रति लाभार्थी आहाराचा दर	
१	२	३	४	५	६	७
१	६ महिने ते ३ वर्षा पर्यंतची सर्वसाधारण बालके	रु ५.००	रु ४.९२	रु ६.००	रु ५.९२	आहार घरी नेवून खाण्यासाठी देणे (THR)
२	३ वर्ष ते ६ वर्षापर्यंतची सर्वसाधारण बालके	रु ५.००	रु ४.९२	रु ६.००	रु ५.९२	सकाळचा नाश्ता अंगणवाडीत आहार खारु घालणे
३	६ महिने ते ३ वर्षापर्यंतची तीव्र कमी वजनाची बालके	रु ८.००	रु ७.९२	रु ९.००	रु ८.९२	आहार घरी नेवून खाण्यासाठी देणे (THR)
४	३ वर्ष ते ६ वर्षापर्यंतची तीव्र कमी वजनाची बालके	रु ८.००	रु ७.९२	रु ९.००	रु ८.९२	सकाळचा नाश्ता अंगणवाडीत आहार खारु घालणे
५	गरादर स्त्रिया व स्तनदा माता	रु ७.००	रु ६.९२	रु ८.००	रु ७.९२	आहार घरी नेवून खाण्यासाठी देणे (THR)

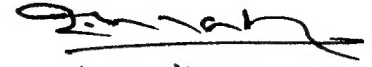
इतर अटी / शर्ती शासन निर्णय महिला व बाल विकास क्रमांक एबावि-२००८/प्र.क्र.५९/का-५, दिनांक २४.८.२००९ मध्ये नमूद केल्या प्रमाणे राहतील.

३. याबाबतचा खर्च सन २०११-१२ या आर्थिक वर्षात “मागणी क्र. एक्स-१, मुख्य लेखा शिर्ष २२३६-पोषण आहार ०२-पोषक अन्न व पेये वितरण, १०१, विशेष पोषण आहार कार्यक्रम” या अंतर्गत या शासन निर्णया सोबतच्या परिशिष्ट मधील उपलेखाशिर्षा खाली करण्यात आलेल्या तरतूदीतून भागविण्यात यावा व त्याच लेखाशिर्षाखाली खर्ची टाकण्यात यावा.

हा शासन निर्णय नियोजन विभाग आणि वित्त विभागाच्या सहमतीने व त्यांच्या अनुक्रमे अनौपचारिक संदर्भ क्रमांक २१/१४७२, दिनांक १४.३.२०११ आणि अनौपचारिक संदर्भ २०६/११/व्यय-६ दिनांक २४.३.२०११ व ५०६/११ व्यय-६ दिनांक १.१.२०११ अन्वये निर्गमित करण्यात येत आहे.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtrgov.in या संकेत स्थळावर उपलब्ध असून त्याचा संगणक सांकेतांक २०११०९२६१६५९१६००१ असा आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नांवाने,

(श.पा.वारे)

उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

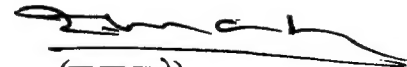
मा. राज्यपालांचे सचिव, राजभवन, मुंबई
मा. मुख्यमंत्र्यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई
मा. उप मुख्यमंत्र्यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई
मा. मंत्री / राज्यमंत्री, महिला व बाल विकास यांचे खाजगी सचिव,
मंत्रालय, मुंबई
सर्व मंत्री / राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई
मा. मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई
अपर मुख्य सचिव, सार्वजनिक आरोग्य विभाग, मंत्रालय, मुंबई
प्रधान सचिव, वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई
प्रधान सचिव, नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई
प्रधान सचिव, नगर विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई
प्रधान सचिव, अल्पसंख्यांक विभाग, मंत्रालय, मुंबई
सचिव, (व्यय) वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई
सचिव, आदिवासी विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई
सचिव, सामाजिक न्याय विभाग, मंत्रालय, मुंबई
सचिव, ग्राम विकास व जलसंधारण विभाग, मंत्रालय, मुंबई
सर्व मंत्रालयीन विभाग.
आयुक्त, महिला व बाल विकास आयुक्तालय, पुणे
महासंचालक, राजमाता जिजाऊ माता-बाल आरोग्य व पोषण मिशन,
नवी मुंबई

महासंचालक, माहिती व जनसंपर्क संचालनालय, मंत्रालय, मुंबई
सर्व विभागीय आयुक्त
ग्रंथपाल, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय ग्रंथालय, विधान भवन, मुंबई
सर्व जिल्हाधिकारी
सर्व मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद
महालेखापाल, महाराष्ट्र १ (लेखा व अनुज्ञेयता / लेखा परिक्षा) मुंबई
महालेखापाल, महाराष्ट्र २ (लेखा व अनुज्ञेयता / लेखा परिक्षा) नागपूर
अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई
निवासी लेखा परिक्षा अधिकारी, मुंबई
सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी,
सर्व उप मुख्य कार्यकारी अधिकारी (बाल कल्याण), जिल्हा परिषद
सर्व बाल विकास प्रकल्प अधिकारी (ग्रामीण, आदिवासी आणि नागरी प्रकल्प) (आयुक्त, महिला व बाल विकास, पुणे यांचे मार्फत)
मुख्य लेखा परिक्षक, स्थानिक निधी लेखा, पुणे
सहाय्यक संचालक, (वित्त व लेखा), महिला व बाल विकास, पुणे
नियोजन विभाग (का-१४७२), मंत्रालय, मुंबई
वित्त विभाग (व्यय) मंत्रालय, मुंबई
महिला व बाल विकास विभागातील सर्व उप सचिव / अवर सचिव व कार्यासने मंत्रालय, मुंबई
निवड नस्ती (कार्यासन -५)

परिशिष्ट

(शासन निर्णय क्र.एबावि-२०१०/प्र.क्र.११३./का.५, दि. २६ सप्टेंबर, २०११ चे सहपत्र)

अ) योजनेत्तर लेखाशिर्ष	मागणी क्र. एक्स-१, मुख्यलेखाशिर्ष २२३६-पोषण आहार, ०२, पोषक अन्न व पेये यांचे वितरण, १०१ विशेष पोषण आहार कार्यक्रम, (०३) जिल्हा परिषदांना अनुदान (०३) (०१) एकात्मिक बाल विकास सेवा योजना (मानधन व आहार खर्च) (कोषागारातून देय) (२२३६००२७) १९ आहार खर्च
	मागणी क्र. एक्स-१, मुख्यलेखाशिर्ष २२३६- पोषण आहार , ०२, पोषक अन्न व पेये यांचे वितरण, १०१, विशेष पोषण आहार कार्यक्रम- नागरी (०१) पोषण आहार कार्यक्रम (०१) (०१) पोषण आहार कार्यक्रम (२२३६०१८१), १९ आहार खर्च
ब) योजनांतर्गत लेखाशिर्ष	मागणी क्र. एक्स-१, मुख्यलेखाशिर्ष २२३६- पोषण आहार ०२, पोषक अन्न व पेये यांचे वितरण, १०१, विशेष पोषण आहार कार्यक्रम , राज्य योजनांतर्गत योजना (ग्रामीण १०० %) (०५) एकात्मिक बाल विकास सेवा योजना, (०५) (०२) एकात्मिक बाल विकास सेवा योजना (२२३६००६३) १९ आहार खर्च
	मागणी क्र. एक्स-१- मुख्यलेखाशिर्ष २२३६- पोषण आहार, ०२, पोषक अन्न व पेये यांचे वितरण, १०१, विशेष पोषण आहार कार्यक्रम , पंचवार्षिक योजनांतर्गत योजना-राज्य योजनांतर्गत योजना- (०१) (०४) एकात्मिक बाल विकास सेवा योजना, (२२३६०५४६) १९ आहार खर्च

(श.पा.वारे)

उप सचिव, महाराष्ट्र शासन